

AZG BELGIË EN OPERATIONEEL CENTRUM BRUSSEL JAARREKENINGEN 2018

INHOUD

ACTIVITEITEN EN ORGANISATIE	3
Missie & financieringsbeleid	3
Organisatiestructuur	4
Boekhoudnormen en -beleid	5
Bestuur en transparantie	5
RAPPORT VAN DE FINANCIEEL DIRECTEUR VAN OCB	6
Inkomsten	6
Uitgaven	7
Resultaat van het jaar en beleid inzake reserves	8
BIJLAGEN	9
Staat van de financiële activiteiten	9
Financiële positie	19
VERSLAG VAN DE AUDITOR	23
DANKWOORD	29

ACTIVITEITEN EN ORGANISATIE

Voor het jaar dat afgesloten werd op 31 decembre 2018

Deze jaarrekeningen zijn een middel om transparantie te bieden en verantwoording af te leggen. Ze illustreren de financiële situatie van zowel AZG België¹ als het Operationeel Centrum Brussel (OCB).

MISSIE EN FINANCIERINGSBELEID

Artsen Zonder Grenzen (AZG) is een internationale, onafhankelijke, medische, humanitaire organisatie. Ze biedt noodhulp aan mensen die getroffen worden door conflicten, epidemieën of natuurrampen of beperkte of geen toegang hebben tot gezondheidszorg.

AZG verleent humanitaire bijstand aan mensen op basis van noden, ongeacht ras, godsdienst, gender of politieke overtuiging. We zetten ons in om levens te redden, leed te verlichten en mensen hun waardigheid terug te geven. Onze acties worden geleid door de medische ethiek en de principes van neutraliteit en onpartijdigheid. Om mensen in nood te kunnen bereiken en te helpen, moet ons operationeel beleid strikt onafhankelijk zijn van regeringen of overheden en van religieuze en economische machten. We verrichten onze eigen beoordelingen, beheren onze projecten rechtstreeks en monitoren de impact van onze hulp.

Als algemeen principe aanvaardt AZG geen subsidies of donaties van regeringen of van andere partijen die rechtstreeks betrokken zijn bij de conflicten waarin AZG optreedt. Parallel daarmee besloot AZG, in antwoord op de reactie van de Europese Unie (EU) op de migratiecrisis die Oost-Europa trof in 2016, om niet langer overheidsgeld te aanvaarden van de EU en haar lidstaten. Sindsdien wordt AZG voor 99% gefinancierd door giften van privéschenkers.

In 2018 werkten ongeveer 900 internationale medische, logistieke of administratieve medewerkers in onze hulpprojecten over de hele wereld. Daar werkten ze samen met meer dan 9.100 lokaal aangeworven medewerkers in de medische projecten die door OCB werden gecoördineerd. Onze medewerkers op het terrein werden ondersteund door een 400-tal voltijdsequivalenten (VTE's) die in Brussel gevestigd zijn.

Artsen Zonder Grenzen (AZG) voerde een multi-antigeen vaccinatiecampagne uit voor alle migrantenkinderen jonger dan 16 jaar op het eiland Lesbos van 21 tot 23 november, in samenwerking met het Griekse Ministerie van Volksgezondheid (MoH), het Helleense Centrum voor ziektebestrijding en Preventie (HCDCP) en Dokters van de Wereld (MDM).

¹In dit rapport verwijst "AZG België" naar Artsen Zonder Grenzen vzw (KBO nr. 0421.446.093, adres: Gewijde-Boomstraat 46, 1050 Brussel), de juridische entiteit die activiteiten verricht in België.

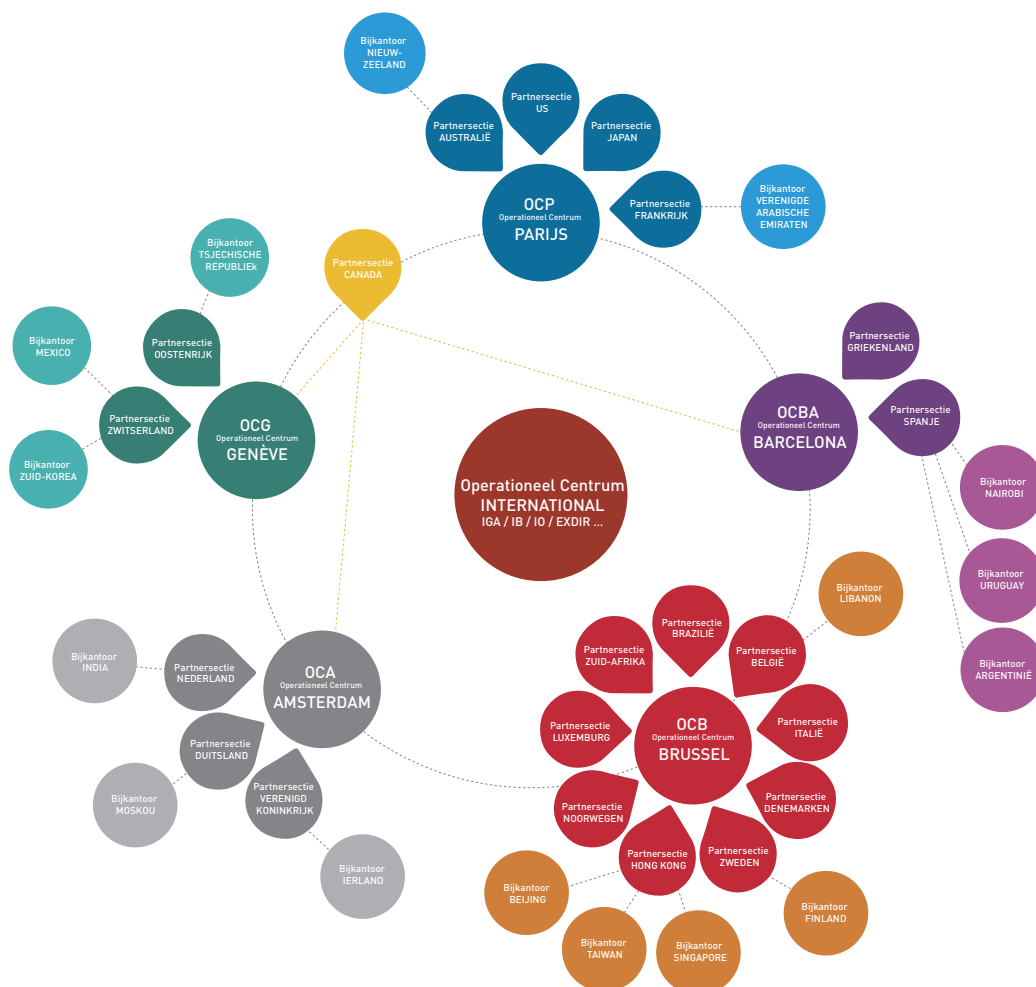
ORGANISATIESTRUCTUUR

Artsen Zonder Grenzen (AZG) is een autonome non-profitorganisatie. De organisatie werd in 1971 opgericht in Parijs en is ondertussen uitgegroeid tot een wereldwijde beweging van verenigingen die overal ter wereld gevestigd zijn.

AZG beheert medische hulpprojecten over de hele wereld via vijf operationele centra (OC). Een internationaal kantoor in Genève verzorgt de coördinatie tussen de verschillende OC.

Het Operationeel Centrum Brussel (OCB) is qua budget het grootste OC van AZG en beheert humanitaire projecten in ruim 30 landen. De vier andere operationele centra van AZG zijn gevestigd in Amsterdam, Barcelona, Genève en Parijs.

OCB (in het rood op de illustratie hieronder) werkt nauw samen met negen partnersecties op vier continenten: België, Zuid-Afrika, Brazilië, Denemarken, Hongkong, Italië, Luxemburg, Noorwegen en Zweden.

BOEKHOUDNORMEN EN -BELEID

Dit financieel rapport omvat twee verschillende jaarrekeningen:

- De resultatenrekening omvat de gecombineerde financiële gegevens van alle partnersecties verbonden aan OCB. Hoewel deze groep van partnersecties geen juridische grondslag heeft, geven de gecombineerde cijfers een vollediger en nauwkeuriger beeld van de activiteiten van OCB. Ze weerspiegelen immers:
 - ✓ De manier waarop OCB momenteel beheerd wordt, namelijk als mede-eigendom
 - ✓ De kostenstructuur en ratio's die de interne bestuursinstanties gebruiken om de activiteiten te sturen.
- De balans die in dit rapport is opgenomen, is die van AZG België, de juridische entiteit die activiteiten verricht in België. Deze cijfers worden in dit rapport vermeld omdat ze onze financiële positie op het einde van het jaar weerspiegelen.

Dit zijn de voornaamste verschillen tussen de wettelijke jaarrekeningen van AZG België en de gecombineerde cijfers van de OCB-groep²:

Element	Gecombineerde jaarrekening voor de OCB-groep	Wettelijke jaarrekening van AZG België
Inkomsten	Gecombineerde inkomsten van de partnersecties van de OCB-groep	Toelagen van alle partnersecties aan AZG België (elke toelage is globaal genomen gelijk aan het verschil tussen de inkomsten in de loop van het jaar en de eigen kosten van de sectie)
Uitgaven	Gecombineerde kosten van alle secties van de OCB-groep	Uitgaven van enkel de Belgische juridische entiteit
Standaarden voor jaarrekeningen	Zwitserland	België

BESTUUR EN TRANSPARANTIE

AZG is verantwoording verschuldigd voor het vertrouwen van haar schenkers. Onze jaarrekeningen worden gecontroleerd door auditkantoor DGST en onze bijdrage aan de internationale gecombineerde rekeningen wordt geauditeerd door KPMG in samenwerking met Ernst & Young. AZG België houdt zich ook aan de ethische code van VEF.

² Een afstemming tussen de cijfers van OCB en van AZG België is opgenomen in de bijlage op p. 17.

RAPPORT VAN DE FINANCIËEL DIRECTEUR VAN OCB

Door Maya Yamaguchi – Financieel directeur OCB

In 2018 kon OCB opnieuw rekenen op de sterke en aanhoudende steun van zijn schenkers en sympathisanten. De daling van de totale inkomsten met 3,5% ten opzichte van 2017 is immers volledig toe te schrijven aan de negatieve impact van wisselkoersen (-18,5 miljoen euro). Afgezien van het effect van de wisselkoersverschillen waren de private inkomsten van 2018 dan ook stabiel in vergelijking met 2017 (groei van minder dan 1%), vooral dankzij de goede prestaties van sommige secties van de OCB-groep. Aangezien de groei van de private inkomsten de voorbije jaren leek te vertragen, werden inspanningen geleverd om de uitgavenniveaus onder controle te houden en het verlies van boekjaar 2018 tot een minimum te beperken.

(in K€)	2018 OCB	2017 OCB
INKOMSTEN	413.681	428.807
Uitgaven sociale missie	355.872	394.464
Overige uitgaven	71.696	75.133
UITGAVEN	427.568	469.597
Nettokoerswinsten/-verliezen	-684	-7.654
Verlies (-) / Winst (+)	-14.571	-48.444

De uitgaven van de sociale missie vertegenwoordigden 83% van de totale uitgaven van 2018. Dit ligt ruim boven ons streefdoel van 80% en weerspiegelt een uitstekende toewijzing van middelen en kostenstructuur.

INKOMSTEN

Na enkele jaren van aanzienlijke groei (van 2014 tot 2016) kende OCB een relatief stabiel inkomstenniveau in 2017 en 2018. Dit resultaat is ongetwijfeld een succes in de ongunstige politieke context voor humanitaire activiteiten in een groot aantal westerse landen.

De inspanningen die alle OCB-secties leverden om de daling van inkomsten vanwege overheidsinstellingen op te vangen³, door extra private inkomsten te genereren, bleken erg succesvol: de private inkomsten via particuliere giften waren in 2018 goed voor 99% van de OCB-inkomsten.

³ AZG besliste in 2019 om geen financiering meer te aanvaarden van de Europese Unie en haar lidstaten.

UITGAVEN

In 2018 versterkte OCB zijn aanwezigheid in contexten waar de voorbije jaren grote investeringen gedaan werden.

OCB zette ook aanzienlijke middelen in voor nieuwe noodinterventies, zoals de bestrijding van twee ebola-epidemieën in de D.R.Congo, de ondersteuning van Rohingya-vluchtelingen in Bangladesh en de aanhoudende onveiligheid in de Gazastrook in Palestina.

In Zuid-Amerika breidde OCB zijn aanwezigheid uit met de lancering van nieuwe projecten in Bolivia en Brazilië, naast de voortzetting van de lopende projecten in Venezuela.

Aansluitend op projecten die in 2017 gelanceerd werden, ging OCB door met grote bouwprojecten zoals het traumacentrum in Kunduz, Afghanistan (globale daling van de uitgaven in Afghanistan in 2018 als gevolg van de fasering van het project), het ziekenhuis in Kenema, Sierra Leone (dat begin 2019 openging) en het ziekenhuis in Bar Elias, Libanon (dat eind 2018 de deuren opende). Vertraging in sommige van deze grote bouwprojecten is één van de redenen voor de daling in uitgaven van de projecten in 2018 in vergelijking met vorig jaren.

De andere grote redenen voor de daling in uitgaven van de projecten in 2018 zijn:

- Er waren minder onvoorziene noodinterventies dan andere jaren.
- De uitgaven daalden in Syrië, vooral door de val van Oost-Ghouta, waar AZG medische voorzieningen steunde die gezondheidszorg verstrekten aan de belegerde bevolking ter plaatse.
- In Haïti lagen de uitgaven lager dan die van 2017, die zijn toe te schrijven aan de noodinterventie naar aanleiding van de orkaan Matthew in 2017. De geleidelijke sluiting van het ziekenhuis in Tabarre kadert in de permanente evaluatie van de portefeuille operationele projecten.

Wat de uitgaven van het hoofdkantoor betreft, leverde OCB - in een context van beperkte groei van de beschikbare middelen - aanzienlijke inspanningen om de uitgaven voor fondsenwerving en de administratieve kosten zo laag mogelijk te houden. Tegelijkertijd vrijwaarde het zijn capaciteit om de aanwezigheid van AZG te ontwikkelen in nieuwe landen (met name Finland, Singapore en Taiwan), met als doel fondsen in te zamelen en personeel aan te werven.

Cijfers in K€		
	2018	2017
Democratische Republiek Congo	34 699	35 097
Zuid-Soedan	17 448	17 263
Afghanistan	15 556	24 305
Libanon	14 388	16 119
Centraal-Afrikaanse Republiek	13 255	14 391
Haïti	12 753	22 416
Sierra Leone	12 687	5 905
Zuid-Afrika	10 246	9 052
Syrië	10 051	19 894
Guinee	8 494	9 725
Pakistan	8 397	10 967
Nigeria	8 351	7 449
Irak	8 223	10 525
Burundi	6 913	7 090
Zimbabwe	6 673	7 237
India	6 318	7 263
Griekenland	6 138	4 769
Bangladesh	6 128	157
Mozambique	5 166	5 528

4

⁴Landen waar OCB meer dan 5 miljoen euro spendeerde in 2018, die 86% vertegenwoordigen van de uitgaven van OCB-projecten.

RESULTAAT VAN HET JAAR EN BELEID INZAKE RESERVES

OCB sloot 2018 af met een verlies van 14,6 miljoen euro, terwijl het verlies van AZG België voor 2018 (zie tabel reserves hieronder) 7,5 miljoen euro bedroeg⁵.

Het globale niveau van de reserves blijft solide met 141 miljoen euro overgedragen winst. Deze reserves hebben tot doel om:

- De onmiddellijke beschikbaarheid te garanderen van een bedrag noodzakelijk voor het opstarten van noodinterventies;
- Onze bedrijfskosten te dekken in geval van een daling van de inkomsten en/of onverwachte stijging van de kosten.

Ons beleid inzake reserves dwingt ons tot lagerisicobeleggingen. OCB beschikt dan ook niet over speculatieve beleggingen, maar enkel over veilige kortetermijndeposito's bij verschillende financiële instellingen.

⁵ Het verschil tussen de resultaten van OCB en AZG België vloeit vooral voort uit een verschil in tijd in de boeking van legaatinkomsten in Denemarken. Dit wordt meer in detail uitgelegd in de afstemming tussen de cijfers van OCB en AZG België in de bijlage op p. 17.

in K€	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I. Eigen vermogen	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
II. Cumulatieve winst	75 590	151 211	174 025	208 858	148 756	141 273
Cumulatieve winst / verlies	46 954	75 590	151 211	174 025	208 858	148 756
Winst / verlies van het jaar	28 636	75 621	22 814	34 833	-60 102	-7 483
Totale reserves AZG B	135 590	211 211	234 025	268 858	208 756	201 273

BIJLAGEN

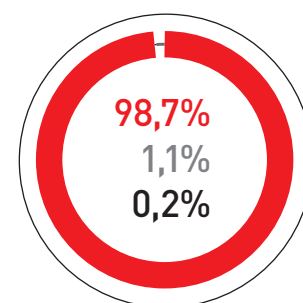
STAAT VAN DE FINANCIËLE ACTIVITEITEN

Inkomsten

	België	Italië	Hong Kong	Brazilië	Zweden	US	Noorwegen	Denemarken	Overige	Totale inkomsten
Legaten	13 764	11 070	472		9 727		1 752	6 583	1 917	45 285
Andere private inkomsten	30 203	50 209	55 529	52 819	40 064	46 336	39 989	15 270	32 729	363 148
Totaal private inkomsten	43 967	61 279	56 001	52 819	49 791	46 336	41 740	21 853	34 646	408 433
Inkomsten publieke instellingen	822								6	828
Andere inkomsten	2 546	125	65	782	17		584	264	37	4 420
Totale inkomsten	47 335	61 404	56 066	53 601	49 808	46 336	42 324	22 117	34 689	413 681
Aandeel in %	11 %	15 %	14 %	13 %	12 %	11 %	10 %	5 %	8 %	100 %
waarvan voor beperkt gebruik	6 245	14 171	1 669	9	2 082	46 336	2 507	12 059	27 008	112 087

De inkomsten van OCB omvatten particuliere giften van het grote publiek en bijdragen van publieke instellingen, evenals opbrengsten uit andere activiteiten. Naast de inkomsten afkomstig van Belgische schenkers zijn de legaten en private giften vooral afkomstig van partnersecties in de OCB-groep (Italië, Hongkong, Brazilië, Zweden, Noorwegen, Denemarken, Luxemburg en Zuid-Afrika) maar ook van niet-partnersecties, namelijk de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Duitsland.

De private inkomsten bestaan uit giften van zowel particulieren als privé-organisaties (ondernemingen, trusts en stichtingen en andere non-profitorganisaties). In antwoord op de reactie van de EU op de migratiecrisis die Oost-Europa trof in 2016, besloot AZG om niet langer overheidsfondsen te aanvaarden van de Europese Unie en haar lidstaten. In 2018 was 99% van de

Private inkomsten

Andere inkomsten

Inkomsten publieke instellingen

inkomsten van OCB afkomstig van particulieren of privé-instellingen, wat cruciaal is om onze onafhankelijkheid te garanderen.

Inkomsten van publieke instellingen bestaan uit toelagen (dit zijn bijdragen op basis van contracten voor specifieke projecten), subsidies en giften die werden ontvangen van of rechtstreeks werden toegezegd door publieke instellingen zoals regeringen of andere instanties. Inkomsten uit andere activiteiten houden vooral verband met merchandising, uitrusting en diensten die aan andere organisaties zijn geleverd en financiële transacties.

In 2018 bedroegen de totale inkomsten 413,7 miljoen euro. Dit is een lichte daling van 3.5% (15 miljoen euro) ten opzichte van 2017, die vooral het gevolg is van het negatieve effect van de wisselkoers in enkele landen waaruit OCB geld ontvangt (Brazilië, Hongkong, Zweden, Noorwegen, Verenigde Staten). Door dit effect van de wisselkoersen nemen onze inkomsten met 18,5 miljoen euro af, wat enigszins werd gecompenseerd door een toename van onze inkomsten uit Brazilië, Hongkong, Italië, Noorwegen en België.

Gezondheidspromotie kan ook leuk zijn! Homère, één van de op de gemeenschap gebaseerde gezondheidsontwikkelaars van AZG, gebruikt zang en dans als een manier om kinderen te leren hoe ze cholera moeten voorkomen. Het relais communautaire, net als Homère, zorgt voor bewustwording binnen hun gemeenschap over de belangrijkste maatregelen om de ziekte te voorkomen en om hen te informeren over de bestaande diensten en behandelcentra waar ze in geval van nood terecht kunnen.

Inkomsten van Belgische schenkers

In België werd 44 miljoen euro ingezameld dankzij giften van 244.880 schenkers. Er kwamen 22.634 nieuwe schenkers (waaronder 11.410 regelmatige schenkers) bij die gemiddeld 7 euro per maand schenken, vooral dankzij onze Face to Face-teams. De werving van nieuwe schenkers bleek een uitdaging in 2018, hoewel OCB betrokken was bij een aantal grote noodinterventies, zoals het bestrijden van de ebola-epidemie in D.R. Congo.

De inkomsten uit legaten bereikten 13,8 miljoen euro in 2018, waaronder een uitzonderlijk legaat van 4,2 miljoen euro. Legaten zijn goed voor 31,3% van de private inkomsten van AZG België.

Beperkingen in gebruik

De inkomsten worden alleen voor beperkt gebruik beschouwd wanneer ze onderworpen zijn aan een beperking opgelegd door een schenker. Een bepaling tot het gebruik van de bijgedragen middelen of financiële giften kan door een schenker worden opgelegd. De beperking kan betrekking hebben op het doel (land, project of activiteit), de periode of andere specifieke wensen (bv. vaccins). De fondsen die AZG ontvangt voor 'noodinterventies' worden voor beperkt gebruik beschouwd, wanneer de noodinterventie in kwestie uitdrukkelijk vermeld wordt door de schenker of dit afgeleid kan worden uit de omstandigheden. Maar voor het overige worden ze als onbeperkt beschouwd, aangezien het verstrekken van noodhulp deel uitmaakt van de missie van AZG.

Giften met beperkingen opgelegd door de schenker worden voor het volledige bedrag als voor beperkt gebruik gerapporteerd, en de gift wordt als een toegewezen bedrag beschouwd. Toegewezen bedragen die op het eind van het jaar niet gebruikt zijn, worden opgenomen in een afzonderlijk deel van de balans. Toelagen worden als inkomsten voor beperkt gebruik gerapporteerd voor de toelaatbare uitgaven van het lopende jaar.

In 2018 ontving OCB voor 112 miljoen euro aan inkomsten voor beperkt gebruik, een bedrag dat - zoals gevraagd - toegewezen werd aan specifieke doelstellingen of projecten op het terrein.

Legaten

Legaten worden gewaardeerd tegen hun best geraamde bedrag wanneer ze wettelijk aan AZG worden overgemaakt. In 2018 ontving OCB voor 45,2 miljoen euro aan legaten van de partnersecties verbonden aan OCB, wat overeenstemt met 11% van de totale inkomsten van OCB.

Giften

Giften zijn gebaseerd op niet-wederzijdse overdrachten van contanten of andere activa, of het annuleren van schulden. Bij ontvangst, worden ze als inkomsten opgenomen.

In 2018 ontving OCB 364 miljoen euro (88% van zijn totale inkomsten) uit private giften (met uitzondering van legaten).

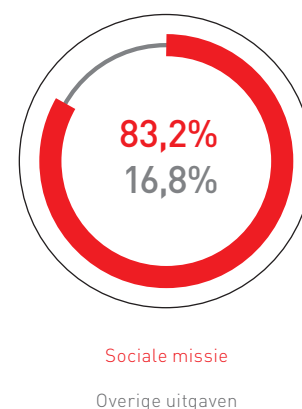
Het outreach-team is op weg naar het gezondheidscentrum van Mbangi. AZG wil dat elk kind toegang heeft tot de behandeling van malaria binnen 5 km van zijn thuis. Daarom ondersteunt AZG 40 gezondheidsstructuren in de gezondheidszone van Bili. Elke dag is een team van verpleegkundigen en gezondheidspromotoren op weg om deze gezondheidsstructuren te ondersteunen en de bevolking te informeren over de gevaren van malaria. De wegen zijn niet altijd erg toegankelijk.

©Carl Theunis/MSF

Uitgaven

(in K€)	2018	2017
Projecten - OCB	260 539	288 401
Projecten - andere operationele centra	38 555	50 887
Projectondersteuning	43 510	42 943
Sensibilisering	12 016	11 019
Andere humanitaire activiteiten	1 251	1 215
Uitgaven sociale missie	355 872	394 464
Fondsenwerving	52 103	55 854
Beheer en algemene administratie	19 593	19 279
Overige uitgaven	71 696	75 133
Totale uitgaven	427 568	469 597

Projectuitgaven

Projectuitgaven zijn uitgaven gedaan op het terrein of door het hoofdkantoor voor rekening van het terrein, evenals toelagen/schenken die aan andere organisaties werden toegewezen/gegeven.

In 2018 bereikten de projectuitgaven van OCB 260,5 miljoen euro en verstrekte OCB 38,5 miljoen euro aan andere operationele centra om hun projecten te financieren.

Begunstigden van onze projecten in 2018

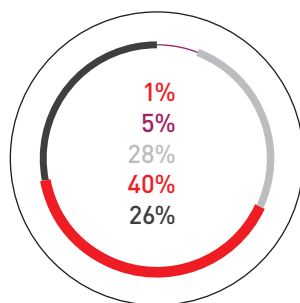
In 2018 bestond het leeuwendeel (40%) van onze projecten nog steeds uit hulp bieden aan bevolkingen die getroffen worden door conflicten. We bieden onder meer medische hulp aan de bevolking in Syrië, Noord-Kivu (DRC), Zuid-Soedan, in de Gazastrook (Palestina) en aan de Rohingya-vluchtelingen in Bangladesh.

28% van onze projecten is gewijd aan hulp voor bevolkingen die getroffen worden door maatschappelijk geweld en uitgesloten worden van of beperkte toegang hebben tot gezondheidszorg, in landen zoals Haïti, Pakistan, de Centraal-Afrikaanse Republiek en Afghanistan.

In 2018 richtte 26% van onze projecten zich tot bevolkingen die lijden onder endemische ziekten/epidemieën, met een toename ten opzichte van 2017 als gevolg van de uitbraak van ebola in D.R. Congo, terwijl we ook steun, vaccins en gezondheidszorg blijven leveren aan patiënten die lijden aan hiv, tuberculose, malaria, cholera, difterie, enz.

Tot slot werd 5% van onze uitgaven op het terrein in 2018 besteed aan de bouw / renovatie van ziekenhuizen (Afghanistan, Sierra Leone en Libanon).

Begunstigden van onze activiteiten [% van de uitgaven in 2018]

- Bevolking getroffen door natuurrampen
- Bouw en renovatie van ziekenhuizen
- Bevolking getroffen door maatschappelijk geweld en uitsluiting van gezondheidszorg
- Slachtoffers van gewapende conflicten
- Bevolking getroffen door endemieën / epidemieën

Projectuitgaven volgens aard

(in K€)	2018	2017
Personeelskosten	121 096	114 174
Reis- en transportkosten	30 934	39 626
Medische kosten en voeding	47 667	61 757
Logistiek en sanitaire voorzieningen	19 682	33 838
Kantooruitgaven	24 192	25 330
Overige uitgaven	2 219	2 052
PROGRAMMA'S*	245 790	276 777

(*) Totaal exclusief transversale kosten op het terrein

Naast de generositeit van onze schenkers in België en in alle landen van waaruit OCB fondsen ontvangt, kon OCB ook een beroep doen op het engagement van 900 expats die in 2018 werkten in onze projecten op het terrein. Onze expats werkten samen met onze 9.123 nationale medewerkers⁶.

⁶Cijfers in voltijdsequivalenten (VTE's)

50% van onze expats nam medische en paramedische functies op het terrein op, terwijl de overige 50% actief was in logistiek, de bevoorradingsketen, projectleiding, human resources, financiën en communicatie.

Uitgaven ter ondersteuning van de projecten

De ondersteuning van de projecten vanuit het hoofdkantoor en vanuit het buitenland heeft betrekking op uitgaven in het hoofdkantoor en in regionale kantoren om humanitaire projecten van AZG uit te voeren (bv. projectontwerp, monitoring en evaluatie, aanwerving van internationale personeelsleden, activiteiten om de kwaliteit en efficiëntie van de medische activiteiten te verbeteren). In 2018 besteedde OCB 43,5 miljoen euro aan de ondersteuning van projecten op het terrein. Die toename is het gevolg van de ontwikkeling van onze gedecentraliseerde partnersectie in Libanon. De sectie werd in 2016 opgericht om de communicatie- en sensibiliseringsacties van AZG in de MONA-regio⁷ te verhogen en om de Arabisch sprekende medewerkers aan te werven die nodig zijn voor de uitvoering van sommige projecten..

Sensibilisering

Sensibiliseringsacties omvatten uitgaven door AZG voor educatieve doeleinden, om haar sociale missie te bevorderen. Het gaat om situaties waarbij AZG getuigt over de benarde leefomstandigheden van de bevolkingen die het helpt, de internationale gemeenschap tracht te mobiliseren en openbaar informatie verspreidt om de alarmbel te luiden over bepaalde humanitaire contexten, druk uit te oefenen op de verantwoordelijke actoren en op te roepen tot actie. In 2018 bedroegen de gecombineerde uitgaven van alle OCB-secties voor deze specifieke activiteit 12 miljoen euro.

Fondsenwerving

Uitgaven voor fondsenwerving omvatten de uitgaven die nodig zijn om fondsen in te zamelen uit alle mogelijke inkomstenbronnen, of ze nu privaat of openbaar zijn. In 2018 bedroegen de gecombineerde uitgaven voor fondsenwerving van alle OCB-secties 52,1 miljoen euro.

Dit is het minimum dat nodig is om enerzijds te zorgen voor een goed beheer van de middelen die ons zijn toevertrouwd en anderzijds de inzameling van particuliere middelen te organiseren die onze onafhankelijkheid garanderen.

⁷ Midden-Oosten en Noord-Afrika

Een gezondheidspromotor van AZG mengt zich onder vluchtelingen tijdens een muzikale activiteit in het vluchtelingenkamp van Doro in Zuid-Soedan. Muzikanten zongen liedjes om goede hygiëne te promoten en bewustzijn te verspreiden over de AZG-kliniek in het kamp.

Beheer en algemene administratie

Beheer en algemene administratie bestaat vooral uit uitgaven die verband houden met uitvoerend beheer, financiën in het hoofdkantoor en in de secties, personeelsbeheer, interne communicatie en het verenigingsleven van AZG. In 2018 besteedde OCB 19,6 miljoen euro aan uitgaven voor beheer en algemene administratie.

Operationele ratio's: de sociale-missie-ratio en de Londen-ratio

OCB hanteert twee ratio's om zijn kostenstructuur te evalueren en heeft streefdoelen vooropgesteld om te garanderen dat zoveel mogelijk financiële middelen naar de projecten en haar begunstigden gaan.

- De sociale-missie-ratio is een operationele ratio die de uitgaven met betrekking tot de sociale missie vergelijkt met alle uitgaven. Volgens internationale criteria moet deze ratio meer dan 80% bedragen. In 2018 bereikt deze ratio 83,2%, wat ruim boven ons streefdoel is.
- De Londen-ratio vergelijkt de uitgaven van alle partnersecties verbonden aan OCB met de totale uitgaven van OCB. Voor 2018 bedraagt deze ratio 29,8%, wat minder is dan 30% (het maximum vastgelegd door de raad van bestuur van OCB).

Afstemming tussen de OCB-resultaten (standaarden voor jaarrekeningen Zwitserland) en de resultaten van AZG België (standaarden voor jaarrekeningen België)

Dit zijn de voornaamste verschillen tussen de resultaten van OCB en AZG België:

- In de rekeningen van OCB stemmen de totale inkomsten overeen met het totale bedrag aan ingezamelde fondsen door de partnersecties, waaronder ook België, en door niet-partnersecties. De inkomsten van AZG België stemmen overeen met de in België ingezamelde fondsen en de nettobedragen afkomstig van andere secties. Deze nettobedragen die door de partnersecties zijn overgemaakt, liggen lager dan de totale fondsen die deze secties inzamelden, aangezien de kosten voor fondsenwerving en de werking van de secties worden afgetrokken.
- AZG België ontvangt van sommige secties bedragen die soms hoger liggen dan hun netto-inkomsten van het jaar (overgedragen opbrengsten van vorige jaren of gecumuleerde reserves). In 2018 ontving AZG België van AZG Denemarken

6.3 miljoen euro meer dan hun netto-inkomsten wegens overgedragen opbrengsten van legaten.

- De integratie van een toelage betaald door AZG België om AZG Zuid-Afrika te financieren voor 3,8 miljoen euro.
- Bepaalde verschillen tussen Zwitserse standaarden voor jaarrekeningen en de Belgische.

(in K€)	2018 OCB (Zwitserse standaarden voor jaarrekeningen)	Enkel netto-in- komsten onder inkomsten AZG België	Bijkomende toelagen	Incl. subsi- die-uitgaven Zuid-Afrika	Overige herclassi- ficaties & aanpas- singen aan BE standaarden voor jaarrekeningen	2018 AZG België (BE standaarden voor jaarrekeningen)
INKOMSTEN	413 681	-77 422	11 570		6 980	354 808
Uitgaven sociale missie	355 872	-18 668		3 846	3 118	344 168
Overige uitgaven	71 696	-58 754			5 132	18 074
UITGAVEN	427 568	-77 422		3 846	8 250	362 242
Nettokoerswins- ten/-verliezen	-684				733	49
VERLIES (-) / WINST (+)	-14 571	-	+11 570	-3 846	-2 003	-7 483

In maart 2018 stuurden Artsen Zonder Grenzen (AZG) een beoordelingsteam naar de oude stad van Mosul in Noord-Irak. De oude stad leed onder intense beschietingen, luchtbombardementen en aanvallen met geïmproviseerde explosieve apparatuur (IED) tijdens het conflict. Veel van de oude stad is nog steeds ontoegankelijk vanwege de vernietiging en aanwezigheid van IED's, niet-geëxplodeerde munitie (UXO) en booby-traps.

FINANCIËLE POSITIE

De financiële gegevens in dit hoofdstuk van het rapport stellen de financiële positie van AZG België voor en worden gerapporteerd in overeenstemming met de Belgische standaarden voor jaarrekeningen. Deze jaarrekeningen werden geauditeerd door DGST en neergelegd bij de Nationale Bank van België..

Activa

[in K€]

ACTIVA	Reële cijfers 2018	Reële cijfers 2017	Vershil
I. VASTE ACTIVA	43 039	42 706	333
Immateriële	1 988	1 033	956
Materiële	23 361	24 064	-703
Leasing	0	0	0
Financiële	17 690	17 610	80
II. LANGETERMIJNVORDERINGEN	0	0	0
Andere vorderingen	0	0	0
III. VLOTTENDE ACTIVA	206 967	222 810	-15 843
Vorraden	21	37	-16
Vorderingen op minder dan 1 jaar	70 504	77 373	-6869
Kortetermijnbeleggingen	42 054	32 038	10 017
Liquide middelen	92 545	111 460	-18 916
Overige	1 843	1 902	-60
TOTALE ACTIVA	250 006	265 517	-15 511

Vaste activa

AZG België heeft specifieke waarderingsregels voor haar activa vastgelegd wegens de specifieke aard van haar activiteiten.

Activa die op het terrein gebruikt worden in projecten, zoals ziekenhuizen die we bouwden of medisch en logistiek materiaal, worden geboekt bij levering op het terrein, of bij aankoop indien lokaal aangekocht. Deze waarderingsmethode houdt verband met de instabiele context waarin AZG actief is en de moeilijkheid om hun levensduur en restwaarde op een betrouwbare manier te bepalen.

Daarom worden alleen investeringen die via het hoofdkantoor in Brussel worden gemaakt als (materiële of immateriële) activa beschouwd, op voorwaarde dat de gebruiksduur van de investering langer is dan één jaar.

De vaste activa van AZG België bestaan hoofdzakelijk uit materiële activa: het hoofdkantoor in Brussel (20 miljoen euro), alle IT- en kantoorapparatuur (0,7 miljoen euro) en sommige van de voertuigen van de projecten (1,7 miljoen euro). Ziekenhuizen die in projecten gebouwd worden, worden niet als activa aanzien en worden om de hierboven toegelichte redenen volledig opgenomen in de uitgaven van AZG België.

Immateriële activa bestaan uit investeringen in externe expertise en consultancy, met name in de ontwikkeling van een platform voor planningsbeheer en databeheer.

Financiële activa vertegenwoordigen de financiële participatie van AZG België in MSF Supply, de entiteit die het merendeel van het medisch en logistiek materiaal op het terrein levert.

Langetermijnvorderingen

Geen op het einde van het jaar, aangezien noch private noch institutionele schenkers inkomsten moeten verstrekken op meer dan 1 jaar.

Vlottende activa

Vorderingen hebben meestal betrekking op andere AZG-partnersecties. Het risico op niet-inning is onbestaande. Ze omvatten inkomsten die binnen het jaar te ontvangen zijn van andere secties, te ontvangen legaten en contant geld op bankrekeningen. Op 31 december 2018 beschikte AZG België over 207 miljoen euro aan vlottende activa, met een kleine toename van kortetermijnbeleggingen (op minder dan 1 jaar), geld afkomstig van bankrekeningen en een daling in beschikbaar contant geld op onze rekeningen. Het is belangrijk voor AZG België om een hoog niveau aan liquiditeiten beschikbaar te houden voor eventuele noodinterventies en om de lopende projecten te blijven financieren, in het licht van de seizoensgebondenheid van de inkomsten afkomstig van onze schenkers.

AZG beschouwt kortetermijndeposito's, contant geld in het hoofdkantoor en contant geld op het terrein als beschikbare of quasi-beschikbare middelen. De bedragen worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij alle winsten of verliezen opgenomen worden in het financieel verslag.

Vorraden

De voorraad van boeken in het hoofdkantoor in Brussel wordt onder de activa gewaardeerd tegen de aanschafwaarde van elk element en geherwaardeerd op basis van de marktwaarde. Onze voorraden op het terrein (geneesmiddelen, logistiek materiaal, medische en diverse verbruiksgoederen, enz.) worden niet administratief verwerkt in onze activa, aangezien ze bij aankoop volledig onder de uitgaven worden opgenomen. Dit waarderingsprincipe is op dezelfde redenering gebaseerd als bij de vaste activa (instabiele context waarin AZG actief is en de moeilijkheid om de restwaarde ervan op een betrouwbare manier te bepalen).

AZG-personeel buiten de medische afdeling voor AIDS-patiënten bij de Unité de Soins, Formation et Recherche (USFR) in het Donka-ziekenhuis, in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid van Guinee.

Passiva

(in K€)

PASSIVA	Reële cijfers 2018	Reële cijfers 2017	Vershil
I. EIGEN VERMOGEN	60 000	60 000	0
II. CUMULATIEVE WINST	141 273	148 756	-7483
Cumulatieve winst / verlies	148 756	148 756	0
Resultaat 2018 (verlies)	-7 483		-7 483
III. SUBSIDIES	0	0	0
IV. VOORZIENINGEN	13 015	14 745	-1730
V. SCHULDEN	35 718	42 015	-6 297
Op meer dan 1 jaar	4 511	4 978	-467
Op minder dan 1 jaar	28 519	36 862	-8 343
Overige	2 688	176	2 512
TOTALE SCHULDEN	250 006	265 517	-15 511

Overgedragen winsten

Met inbegrip van het tekort in 2018 van 7,5 miljoen euro, bedragen de overgedragen winsten van AZG België 141,2 miljoen euro.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen beste schatting wanneer AZG een wettelijke of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden, en wanneer waarschijnlijk een uitstroom van activa vereist zal zijn om de voorziening te voldoen. Wijzigingen in voorzieningen worden opgenomen in het financieel verslag.

Er worden voorzieningen aangelegd voor toekomstige kosten als gevolg van het afsluiten van projecten op het terrein en voor belastingaangelegenheden.

Schulden

Het schuldensaldo (35,7 miljoen euro) bestaat hoofdzakelijk uit schulden aan andere secties van AZG en MSF Supply, en uit lopende handelsschulden of schulden bij de Belgische sociale zekerheid.

VERSLAG VAN DE AUDITOR

DGST - Réviseurs d'entreprises

Bureaux à Bruxelles, Namur, Fayt-Lez-Manage et Verviers
Avenue E. Van Becelaere 28A/71 - 1170 Bruxelles
Courriel : wb2@dgst.be - Tél. 02.374.91.01 - Fax 02.374.92.96
Internet : www.dgst.be - RPM BRUXELLES/TVA : BE 0458 736 952

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE VERENIGING ARTSEN ZONDER GRENZEN OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

RUE DE L'ARBRE BÉNIT, 46 - 1050 BRUXELLES
ONDERNEMINGSNUMMER : 0421.446.093

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van de vereniging Artsen Zonder Grenzen (de "vereniging"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 1 Juni 2018, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2020. Wij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening gedurende 6 opeenvolgende boekjaren. De huidige vertegenwoordiger van het kantoor voert de wettelijke controle van de jaarrekeningen van de vereniging uit sinds 14 juni 2014.

Verslag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van vereniging, die de balans op 31 december 2017 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van € 250.006.044 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een negatief resultaat van het boekjaar van € 7.482.705.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vereniging per 31 december 2018, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Maatschappij van Bedrijfsrevisoren
Lid van GGI – Geneva Group International - *A global alliance of independent professional firms*

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vereniging de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel hierboven uitgesproken vestigen wij de aandacht op het feit dat de vereniging, als gelegd in de bijlage van de jaarrekening, een verzoek om vrijstelling heeft ingediend bij het koninklijk besluit van 19 december 2003 om niet op het actief te boeken of er te behouden verschillende acquisities (zoals investeringsgoederen, geneesmiddelen, diverse verbruiksgoederen) die door haar buitenlandse inrichtingen worden gebruikt, zelfs indien ze op afsluitdatum van het boekjaar niet volledig verbruikt zijn.

Hoewel de geraadpleegde autoriteit zich onbevoegd heeft verklaard, stelt de vereniging dat zij recht heeft op een dergelijke vrijstelling en vestigde haar jaarrekening op basis van de veronderstelling dat het zal worden toegekend. Echter, er is nog onzekerheid erover - dat dit toelichtende paragraaf motiveert.

Zoals vermeld in bijlage van de jaarrekening vestigen wij ook de aandacht op het feit dat de vereniging in uiterst moeilijke gebieden vanuit het oogpunt van het beveiligen van activa en van mensen werkt. In deze regio's doet de vereniging haar uiterste best om de betrouwbaarheid van financiële informatie te waarborgen maar ze is soms gedwongen om schattingen te maken. In 2018 vertegenwoordigen de transacties in dergelijke gebieden uitgaven voor een totaal bedrag van € 3.451.663,48.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor het implementeren van de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven ;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeven op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen en van de statuten van de vereniging.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten de naleving van bepaalde voorschriften uit de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen en de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht, en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de vereniging.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 17 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen, dat verwijst naar artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen, werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang en in het kader van de toelichtende paragraaf hierboven, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

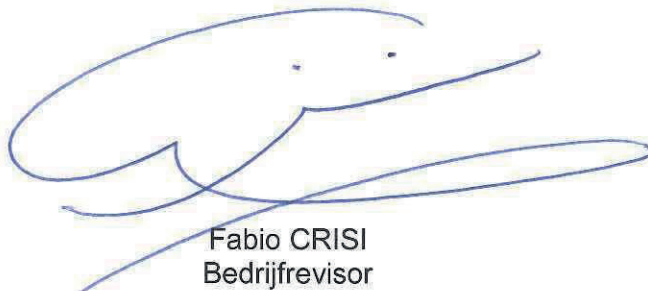
De financiële en economische informatie zoals voorzien in het koninklijk besluit van 27 november 1973 wordt niet door uw vereniging aan de ondernemingsraad verstrekt.

Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen zijn gedaan of genomen.

Onze opdracht omvatte niet de systematische controle van de gepastheid van uitgaven ten opzichte van de contractuele regels die toepasbaar zijn op de subsidies die door uw vereniging zijn bekomen.

Opgemaakt te Brussel, 17 mei 2019.

De BVBA "DGST & Partners – Bedrijfsrevisoren",
Commissaris, vertegenwoordigd door

Fabio CRISI
Bedrijfsrevisor

5.-

DANKWOORD

AZG België en alle secties van de OCB-groep zijn dankbaar voor de steun van hun sympathisanten over de hele wereld en hun schenkers in België, Brazilië, Denemarken, Finland, Duitsland, Hongkong, Ierland, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Singapore, Zuid-Afrika, Zweden, Taiwan, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Niets van wat OCB tot nog toe bereikt heeft, was mogelijk geweest zonder uw steun en generositeit.

Wij doen er alles aan om uw vertrouwen te blijven verdienen.

Hartelijk dank.

Laura, AZG verloskundige,
controleert de buik van een
zwangere patiënte.

